

نام خداوند بخشنده مهربان

Scorpion Sting

عقرب گزیدگی

دکتر فریبا فرنقی
استادیار کودکان
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
بیمارستان لقمان حکیم

مقدمه:

■ عقربها بندپایانی بی مهره به طول 1 الی 20 سانتیمتر، با 4 جفت پا، 1 جفت چنگک در جلو و 5 قسمتی که در انتهای آن کیسه زهر و نیش (telson) قرار دارد، میباشند.

Androctonus crassicauda نوعی عقرب سیاه از گونه

مقدمه:

■ عقرب گزیدگی یکی از مشکلات بهداشتی کشورهای گرمسیری و نیمه گرمسیری مخصوصاً در هوای گرمست .

■ بیش از 1500 نوع عقرب شناخته شده است که 50 نوع آن برای انسان خطرناکند.

■ عقربها روزها در مناطق تاریک و خنک مانند زیر سنگها ، هیزمها، درز دیوار ، داخل کفش و.. مخفی شده و شبها برای شکار خارج میشوند و از حشرات کوچکتر تغذیه میکنند.

پاتوفیزیولوژی:

■ سم عقربها پروتئینهای
با وزن مولکولی پائین و
خواص مختلف از جمله:
هیالونیداز، فسفولیپاز،
سیتوتوکسین،
نوروتوکسین، هماتوکسین،
کاردیوتوکسن و..... است

پاتوفیزیولوژی:

- علاوه بر نوع عقرب که بسته به منطقه جغرافیائی متفاوتست، تغذیه عقرب و تعداد گزش، سایر عواملی که در شدت مسمومیت دخیلند عبارتند از: سن و جثه فرد گزیده شده (هر چه کمتر باشد حجم توزیعی سم بیشترست لذا در اطفال مرگ و میر بیشترست)، محل گزش (در سر و گردن و تنه خطرناکترست)، تاخیر در مراجعه و بیشتر مرگها در 24 ساعت اول رخ میدهد.

علائم بالینی:

■ از مهمترین سم های عقریها نوروتوکسین است که باعث آزاد شدن نوروترنسمیترها، تحریک اعصاب، مهار انتقال طبیعی اعصاب میشود که در نتیجه علائم مختلف عصبی مانند علائم تحریک اتونوم سمپاتی و یا پاراسمپاتی، علائم CNS، تحریک پذیری و انقباضات مکرر عضلانی، نیستگموس، دیسفاژی، آتاکسی، تشنج، فلج و... میگردد. سایر علائم شامل میوکارдит، نارسائی قلبی، MI و شوک قلبی، ادم پولمونر، فلج دیافراگم، پانکراتیت، هپاتیت، همولیز، رابدومیولیز، ATN و... می باشد. بطور کلی علائم بیماران میتواند از کاملاً بی علامت، تا یک درد و پارسیزی موضعی و یا علائم سیستمیک شدید و مولتی ارگان و حتی مرگ متفاوت باشد.

Grading:

- **GI** Local pain and/or paresthesia at the site
- **GII** Pain and/or paresthesia remote from the site
- **GIII** *Either* cranial nerve *or* somatic skeletal neuromuscular dysfunction:
- **GIV** *Both* cranial nerve *and* somatic skeletal neuromuscular dysfunction.

Treatment:

■ درمان در مرحله قبل از بیمارستان عبارتست از بیحرکت کردن عضو گزیده شده، آرام کردن بیمار، سرد کردن محل گزش و شستشوی موضع و کنترل درد با استامینوفن یا پماد های ضد درد موضعی و ارجاع هر چه سریعتر بیمار به مرکز درمانی مجهز (حتی بیماران بدون علائم اولیه). در مراکز درمانی بر حسب علائم بیمار پس از اقدامات لازم جهت احیا و گرفتن رگ و ارسال آزمایشات لازم.

■ وسایر درمانها مانند بر حسب مورد مانند درمان شوک، نارسائی قلبی، تشنج، ادم پولمونر، همولیز، و ATN و

اصول کلی درمان فرد عقرب گزیده.

- 1-Airway management ,Breathing& Circulation
- 2-Apply cool compress intermittently
- 3-Administer oral analgesia
- 4-Give tetanus toxoid as needed
- 5-Anxiolytic such as BZD for sever agitation or fasciculation
- 6-Admit for sever envenomation for at least 24 h because symptoms can be late
- 7-Implement invasive cardiac monitoring for cardiac dysfunction or pulmonary edema
- 8-Vasodilator (nifedipine,nitroprusside),if needed for severe hypertension
- 9-Administer diuretic,dobutamine,aggressive ventilatory support for pulmonary edema
- 10-Antivenom for moderate to severe envenomation .1 or2 vials diluted in 100cc saline &infused over 30 min.Skin testing is required before infusion.Dosing can be repeated in severe cases

سرم ضد عقرب :

- Corticosteroid, Antihistamine (H1 & H2), Adrenalin, O₂, Skin testing, Close monitoring

پیشگیری :

- عدم دستکاری سوراخ و تنه درخت و ...
- کفش و لباس
- مبارزه با حشرات
- مبارزه بیولوژیک

The species in Iran:

1. *Odontobuthus doriae* (Esfahan, Semnan, Yazd, Kerman)
2. *Androctonus crrassicauda*
3. *Mesobuthus eupeus* (Semnan, Yazd, Kashan, Kerman)
4. *Olivierus caucassicus* (Semnan, Yazd, Kashan, Kerman)
5. *Orthochirus scrobiculosus* (Yazd, Kerman)
6. *Odontobuthus odonturus* (**Yazd**)
7. *Hemiscorpious lepturus* (Khuzestan)
8. *Buthacus leptochelys* (Gheshm)

- **Six of the highly-venomous potentially lethal species namely *Androctonus crassicauda*, *hottentotta saulcyi*, *Odontobuthus doriae*, *hottentotta schach*, *Mesobuthus eupeus* and *Hemiscorpius lepturus* exist in Khuzestan.**

Hemiscorpius lepturus

